

Region Syddanmark

Psykiatrien i Region Syddanmark

LOMMEKORT

Somatisk tvang

Psykiatrilovens § 5 anvendes til **frihedsberøvelse** med henblik på behandling, når patienten er **sindssyg OG behandlingskrævende eller farlig. Politiet skal være til stede.**

Når vi vurderer, om patienten skal frihedsberøves for psykisk sygdom, skal vi kunne sige ja til:

- Har man forsøgt at få patientens samtykke til frivillig indlæggelse?
- Er patienten sindssyg eller i en tilstand, der ganske kan ligestilles hermed?
- Vil udeladelse af frihedsberøvelse medføre en væsentlig forringelse af patientens udsigt til betydelig og afgørende bedring af tilstanden **eller** frembyder patienten væsentlig fare for sig selv eller andre?
- Har patienten haft passende betænkningstid?

Psykotiske patienter kan ved behov for somatisk behandling på vital indikation **tvangsindlægges**, jf. **psykiatrilovens § 13**. Patienten bliver tvangsindlagt på papiret, men befinder sig fysisk på somatisk afdeling. Dette **benævnes som somatisk tvang**. **Kræver ikke politiets medvirken**, hvis patienten formelt er indlagt i somatikken. FAM patienter i ambulante forløb kræver fortsat en jurists godkendelse.

Sundhedslovens § 19 kan anvendes til at igangsætte eller fortsætte **livsnødvendig behandling** hos midlertidigt inhabile, fx delirøse, patienter. Det kan omfatte fx PN-medicin, men man **må ikke anvende psykiatriske tvangsforanstaltninger fx bæltefiksering**. Skal journalføres.

Sundhedsloven § 27e kan anvendes af sundhedsperson/personale på somatisk afdeling til at **tilbageholde** og tilbageføre midlertidigt inhabile, fx delirøse patienter eller varigt inhabile patienter, som vil forlade somatisk afdeling og derved udsættes for at lide personskade. Tilbageholdelse eller tilbageførelse **må ikke ske ved at fastspænde patienten eller medføre at patienten låses inde**. Indberetningspligt til Regionsrådet.

Straffelovens § 14 "Nødret" giver lov til at **afværge truende skade** på personer, fx tage fat i selvmords-truede patienter. Straffelovens §13 "Nødværge" giver lov til at afværge overhængende uretmæssige angreb, fx forhindre at psykotiske patienter, der er til fare for omgivelserne, forlader afdelingen. **MEN: tænk på egen sikkerhed først**. Tilkald politiet hvis nødvendigt.